

בזרוע שמאל נאמר שמאל דוחה, וימין מקרבת. שאף על גב שהקדים בתשרי, שבארונה בו בעלי המשנה, בתשרי עתידים להגאל - תהיה דוחה, כדי שלא ימות דלא משיח בן אפרים. דוחה מתשרי שהיא שמאל, עד שיקרב ימין, פסח זרוע ימין. לקיים בה (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, וזהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל, לקיים בהם (ישעיה נד) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך ה'.

ואחר כך כלם נוטלים מגבורה, שממנה משיח בן אפרים, לטל נקמה משונאיו. שפך צריך לנקות את התבואה, שהם ישראל, בימין, ואחר כך לשרף את הקש בשמאל. זהו שכתוב (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנוס התבואה זהו העמוד האמצעי, בו (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאיזה מקום? לבית, זו השכינה.

אבר בדרגת משיח בן יוסף הוא רומז, (במדבר כה) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחף השור את ירק השדה. שעליהם נאמר (תהלים צא) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי תהיה הגאלה, שהוא עד. ומשם ואילף תהיה השמדתם, להשמדם (גאלה) עדי עד. (ולא עד בכלל, אלא עד שמועי לעד. משם ואילף להשמדם עדי עד) כשהגיעו לתשרי, שהוא שור, בו כלחף השור.

וסביבתם (של ישראל והנטייה שלהם בימין) של ישראל בימין, שהוא אריה. אבל הקימה שלהם בגוף האילן. וזהו כל הפורע פורע בברוך, צדיק. שנאמר בו ביוסף הצדיק, (בראשית לו) והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחוין לאלמתי.

(ס"א דאיהו) דרועא שמאלא, אתמר ביה, שמאל דוחה, וימין מקרבת. דאף על גב (דף ק"ב ע"א) דאקדים בתשרי, דאוקמוה ביה מארי מתניתין, בתשרי עתידין להגאל. תהא דוחה, בגין דלא ימות משיח בן אפרים, דוחה מרומי דאיהי שמאל. עד דיקרב ימין, פסח דרועא ימינא. לקיים בה, (מיכה ז) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות והאי איהו בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל. לקיים בהון (ישעיה נד) ובחסד עולם רחמתיך אמר גאלך יי'.

ולבית נטלי כלהו מגבורה, דמניה משיח בן אפרים, לנטלא נוקמא משנאו. דהכי בעי לנקאה עבורא, דאינון ישראל, בימינא. ולבית לאוקדא קש, בשמאלא. הדא הוא דכתיב, (עובדיה א) והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום. וכנישו דעבורא, דא עמודא דאמצעיתא. ביה (בראשית כה) ויאסף (אל עמיו). לאן אתר. לביתא, דא שכנתא.

אבר בדרגא דמשיח בן יוסף, איהו דקא רמיז, (במדבר כב) עתה ילחכו הקהל את כל סביבתינו כלחוף השור את ירק השדה. דעלייהו אתמר, (תהלים צב) בפרח רשעים כמו עשב וגו'. מפסח ועד תשרי, יהא פורקנא דאיהו עד. ומתמן ואילף יהא השמדה דלהון, (תהלים צב) להשמדם (פורקנא) עדי עד. (נ"א ולא עד בכלל, אלא עד דמטי לעד, מתמן ואילף להשמדם עדי עד) כד מוטו לתשרי דאיהו שור, ביה כלחוף השור.

וסביבה (ס"א דישאל ומטו דלהון בימינא וכו') דלהון דישאל, בימינא דאיהו אריה. אבל קימה דלהון בגופא דאילנא. והאי איהו כל הפורע פורע בברוך, צדיק. דאתמר ביה ביוסף הצדיק, (בראשית לו) והנה תסבינה

וְזָהוּ (רות א) חִי ה' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.
 וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם - דְּרַגְתַּ
 מִשֶּׁה רַבְּנּוּ לְמַעְלָה. (בַּמִּשְׁה) וּמִשֶּׁה
 לְמַטָּה, בּוֹ יְקוּמוּ כָּל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ
 אֵיבָרִים שֶׁל הַגּוֹף, שָׁבוּ כָּלֵם
 זְקוּפִים בְּעַמִּידָה. וּבִזְזָה הוּא כָּל
 הַזּוֹקֵף זוֹקֵף בְּשֵׁם, מִשּׁוּם שֶׁעָלְיוֹ
 נֶאֱמָר (שְׁמוֹת ל) וְאֶדְעָךְ בְּשֵׁם.

יְהִיו מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, שֶׁהוּא אֲרִיָּה,
 מִימֵינוּ, וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שֶׁהוּא
 שׁוֹר, מְשֻׁמָּל. מְזִמִּין אַבְרָהָם,
 מְשֻׁמָּל יֶזְעֵק, וְהוּא הַנָּשֵׁר
 בְּאֻמְצָע. הַשְּׁלֵשֶׁת שְׁלֵהֶם מִצַּד
 שֶׁל יַעֲקֹב. ש' שֶׁל מִשֶּׁה, קִדְּשָׁה
 לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ. מִצַּד שֶׁל אֲרִיָּה שְׁלֵשֶׁת
 פְּנֵי הָאֲבוֹת נִקְרְאוּ אֲרִיּוֹת. בֶּקֶר.
 מִצַּד שֶׁל שְׁמָאל נִקְרְאוּ פְּרִים
 מְנַגְחִים. וּמִצַּד הָאֻמְצָע נִקְרְאוּ
 נְשָׂרִים, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמָר (שְׁמוֹת יט)
 וְאִשָּׂא אֶתְכֶם עַל פְּנֵי נְשָׂרִים
 וְאִבֵּא אֶתְכֶם אֵלַי. הָרִי הֵם ט'.
 עֲשִׂירֵי וּרְבִיעֵי אָדָם (מִה שְׁמוֹ) שֶׁל
 מִשֶּׁה שְׂרוּכָב עַל שְׁלֹשׁ חִיּוֹת.

וְנֶאֱמָר בְּיִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרְדוּ
 בְּדַגַּת הַיָּם - הַמְּמַנִּים עַל הַיָּם בְּצַד
 שֶׁל הַנְּחָשׁ, שֶׁהִיָּה שָׂרָה שֶׁל
 מִצְרַיִם, שֶׁהִתְפַּשֵּׁט בְּגִלוֹת
 הָאֲחֵרוֹנָה מִיָּם עַד יָם. וּבַעוֹף
 הַשָּׁמַיִם - עֲרֹבוּכֵיָה רָעָה.
 עֲמַלְקִים, נְפִילִים, תְּעַרְבוּת שֶׁל כָּל
 הָאֻמוֹת בְּכָל צַד בְּגִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה,
 בֵּין בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין בְּיִשְׁמַעֲאֵל, בֵּין
 בְּעֵשׂוֹ. וּבִבְהֵמָה - אֵלוּ בְּנֵי עֵשׂוֹ
 שֶׁשְׁלֹשׁוֹנָם בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּם בְּמִשְׁיחַ, (תְּהִלִּים עב) וַיֵּרֶד
 מִיָּם עַל יָם וּמִנְהַר עַד אֶפְסֵי אֲרֶץ.
 וְכַךְ בְּשָׁנֵי מְשִׁיחִים, וְכַךְ בְּיִשְׂרָאֵל,
 וְהַכֹּל בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ) שֶׁל מִשֶּׁה.
 וַיְבִיאוּ גַם שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד
 מִיְהוּדָה - אֲרִיָּה רְשׁוּם עָלָיו, וְגַם
 שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף - שׁוֹר רְשׁוּם
 עָלָיו. וְגַם שֶׁל שִׁילָה - אֲרִיָּה לִזְמִין,
 שׁוֹר לְשֻׁמָּל, וְנָשֵׁר בְּאֻמְצָע,
 וְאָדָם עַל כָּלֵם. וְאַרְבַּע פָּנִים לְכָל

אֲלֻמְתֵיכֶם וּתְשַׁתְּחִוּ לְאֻלְמְתֵי. וְהֵאֵי אִיְהוּ, (רות
 א) חִי יִי' שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר. וְכָל הַזּוֹקֵף זוֹקֵף
 בְּשֵׁם, דְּרַגְתָּ דְּמִשֶּׁה רַבְּנּוּ לְעֵילָא. (ס"א וּבַמִּשְׁה)
 וּמִשֶּׁה לְתַתָּא, בִּיהַ יְקוּמוּן כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּאֲבָרִין
 דְּגוּפָא, דְּבִיהַ כְּלָהוּ זְקִיפִין בְּעַמִּידָה. וּבִהַי
 אִיְהוּ כָּל הַזּוֹקֵף, זוֹקֵף בְּשֵׁם, בְּגִין דְּעָלִיהַ
 אֲתַמַּר, (שְׁמוֹת ל) וְאֶדְעָךְ בְּשֵׁם.

יְהוֹן מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, דְּאִיְהוּ אֲרִיָּה, מִימֵינֵיהַ.
 וּמְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, דְּאִיְהוּ שׁוֹר, מְשֻׁמָּלֵיהַ.
 מִימֵינָא אַבְרָהָם, מְשֻׁמָּלָא יֶזְעֵק, וְאִיְהוּ נָשֵׁר
 בְּאֻמְצָעִיתָא. שְׁלֵשֶׁת דְּלֵהוֹן, מְסֻטְרָא דִּיעֲקָב.
 ש' דְּמִשֶּׁה, קִדְּוִשָׁה לָךְ יִשְׁלֹשׁוּ. מְסֻטְרָא
 דְּאֲרִיָּה, ג' אֲנָפִין דְּאֲבָהוֹן, אֲתַקְרִיאוּ אֲרִיּוֹת.
 בֶּקֶר. מְסֻטְרָא דְשְׁמָאלָא אֲתַקְרִיאוּ פְּרִים
 מְנַגְחִים. וּמְסֻטְרָא דְאֻמְצָעִיתָא, אֲתַקְרִיאוּ
 נְשָׂרִים. וְעָלִיְהוּ אֲתַמַּר (שְׁמוֹת יט) וְאִשָּׂא אֶתְכֶם
 עַל פְּנֵי נְשָׂרִים וְאִבֵּא אֶתְכֶם אֵלַי. הָא אֵינּוּן
 תְּשַׁעַה. עֲשִׂירָאָה, וּרְבִיעֵאָה, אָדָם (מִה שְׁמוֹ)
 דְּמִשֶּׁה דְרָכִיב עַל תְּלַת חִיּוּן.

וְאֲתַמַּר בְּיִשְׂרָאֵל, (בְּרֵאשִׁית א) וַיֵּרְדוּ בְּדַגַּת הַיָּם,
 מְמַנִּין דִּימָא, בְּסֻטְרָא דְנְחָשׁ, דְּהוּהַ
 שָׂרָה דְּמִצְרַיִם, דְּאֲתַפְּשֵׁט בְּגִלוֹתָא בְּתַרָּאָה,
 מִיָּם עַד יָם. וּבַעוֹף הַשָּׁמַיִם, עֲרֹבוּכֵיָא בִישָׂא.
 עֲמַלְקִים, נְפִילִים, תְּעַרְבוּת דְּכָל אוּמִין, בְּכָל
 סְטְרָא, בְּגִלוֹתָא בְּתַרָּאָה, בֵּין בְּיִשְׂרָאֵל, בֵּין
 בְּיִשְׁמַעֲאֵל, בֵּין בְּעֵשׂוֹ. (בְּאוּמוֹת הָעוֹלָם) וּבִבְהֵמָה,
 אֵלִין בְּנֵי עֵשׂוֹ. דְּשׁוֹלְטָנְתָּהוֹן בְּכָל הָאָרֶץ.

וַיִּתְקַיֵּם בְּמִשְׁיחַ, (תְּהִלִּים עב) וַיֵּרֶד מִיָּם עַד יָם
 וּמִנְהַר עַד אֶפְסֵי אֲרֶץ. וְהֵכִי בְּב' מְשִׁיחִין,
 וְהֵכִי בְּיִשְׂרָאֵל, וְכֹלָא בְּזִכּוֹת מִ"ה (שְׁמוֹ)
 דְּמִשֶּׁה. וַיִּיתוּן, גַּם דְּמְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד,
 מִיְהוּדָה, אֲרִיָּה רְשִׁים עָלֵיהַ, וְגַם דְּמְשִׁיחַ בֶּן
 יוֹסֵף, שׁוֹר רְשִׁים עָלֵיהַ. וְגַם דְּשִׁילָה, אֲרִיָּה